

Невід'ємною частиною ліцейного життя є загальношкільні свята та заходи, тематичні лінійки, бесіди, низка тематичних днів серед яких “День без рюкзака”, “Смугастих день”, “День креативних зачісок”, “Джинс-паті”, “День ділового стилю”, “День спортивного одягу”, “День Навпаки”, “День шалених капелюшків”, “Кольоровий тиждень” тощо. Також активно ведуться соцмережі ліцею, де висвітлюються всі найцікавіші події закладу, знімаються тренди, висловлюється думка шкільної родини щодо суспільних подій (Фейсбук, Тік-Ток, Інстаграм).

Реалізація пізнавальної і творчої активності учнів спрямовані на підвищення якості освіти та допомагає їм підготуватись до майбутньої кар'єри. Допоможе креативним учням професійно поринути у світ мистецтва, відкриє шляхи в музику, кіно, поезію, хореографію.

Доки існує поезія та музика, доти людина буде відчувати насолоду, задоволення, духовне зростання і психологічне звільнення. Таким чином є можливість засобами мистецтва пережити особливий стан емоційного виштовхування: стан катарсису. Це поняття виникло в античності і набуло чимало тлумачень. Давньогрецький мислитель Арістотель зв'язав його з трагедією як літературним жанром. В естетиці під катарсисом розуміють очищення, яке покращує вплив мистецтва на людину, вчить зберігати спокій в складних умовах війни та під час кризових ситуацій.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-388-3-24>

ІДЕАЛИ ТА МІФИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Клімович Дарина Олександрівна

студентка I курсу факультету лінгвістики та перекладу

Науковий керівник: Крижановська Тетяна Олександрівна

кандидат філософських наук,

доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Кожна епоха, культура має свої ідеали, так само як і міфи. Міфи є не тільки історично складеними легендами, але й певним типом мислення, що має свої особливості та характеристики. Міфи складаються і в сучасному світі, незважаючи на раціоналізацію знання, розвиток науки та соціальний і культурний прогрес. Вони мають певну затребуваність в суспільстві, і міфологічний погляд на світ має своє сучасне вираження. Ідеали, в свою чергу, становлять певний ціннісний каркас, ціннісну

структуру, якої притримуються представники тієї чи іншої культури, історичної доби, соціальної групи. Порівняння ідеалів і міфів, думаємо, може надати перспективу нового погляду на соціальні практики сьогодення, в тому числі й ті, що відбуваються в Україні.

Мета дослідження: порівняти ідеали і міфи, розглянути їх сучасне трактування. Для досягнення мети поставимо перед собою такі завдання: – проаналізувати поняття міфу; – визначити різницю між сучасним та традиційним міфом; – розглянути поняття ідеалу; – зробити порівняльний аналіз міфу та ідеалу та механізмів їх створення в сучасній соціальній практиці.

Насамперед звертаючись до наукового джерела, а саме до Філософського енциклопедичного словника, ми дізнаємось, що «Міф – це система узагальнень первісного людського досвіду в його намаганнях виявити основоположності світобудови, людського і природного начал у ній, узагальнень, які, на відмінну від пізніших наукових абстракцій, мають підкреслено конкретно-чуттєвий, антропоморфний характер» [4, с. 386]. Тобто простіше кажучи, міф – це спроби людей пояснити незрозумілі їм явища, події, тощо з метою їх упорядкування, пояснення та використання в соціальній та культурній практиці. «Оперуючи архетипами – заснованому на досвіді минулих поколінь базовими образами, міф задає стереотипи – стійкі моделі уявлення, засновані на некритичному сприйнятті та аксіотипи – ціннісні орієнтації, якими керується спільнота й окрема людина» [1, с. 102]. І в певному сенсі це справді так, адже коли, наприклад, в Давній Греції народжувалась вродлива дівчина, всі неодмінно вважали, що саме Афродіта обдарувала красою цю дитину. Філософ Феохарій Кессіді підкреслював, що: «В міфі колективні уявлення, почуття і переживання переважають над індивідуальними, панують над ними. Панування міфу означає безособовість, розчинення індивіда в первісному колективі, родовій громаді» [цит. за: 1, с. 103]. І справді, бо Зевсу чи Юпітеру поклонялась зовсім не одна людина. У світі міфів та легенд, вишитих на тканині історії, виявляється, що міфи несуть в собі не лише віддзеркалення індивідуального досвіду, але й виражають колективну свідомість суспільства. Міфи виходять за межі одного окремого індивіда і перетворюються в спільний набір переказів, символів та ідеалів, що визначають культурний ландшафт. Вони стають архетипами, що глибоко увійшли в колективну пам'ять людства, відбиваючи його спільні турботи, вірування та надії. Отже, міфи виступають як кристалізація духовної спільноти, що відбивається в колективній свідомості.

Яка ж різниця між традиційним та сучасним міфом? В першу чергу різницею є час, в якому вони були створені та люди, які їх створювали. Але основною відмінністю можна вважати саме їх призначення. В той час, коли традиційний міф був створений наприклад, щоб пояснити чому йде дощ (завдяки, наприклад, богу Перуну), або ж чому сталась та чи інша

подія, новітні міфи найчастіше створенні для пропаганди, контр-пропаганди, просування товарів чи послуг. Дослідники зазначають, що «можна навіть говорити про появу нових професій, в яких люди з певною метою створюють міфи або легенди, що згодом поширюються завдяки ЗМІ, рекламі, популярному мистецтву, насамперед кінематографу. І в них крім змісту, контенту має значення форма подання, для якої важливим часто є художня чи естетична складова» [3, с. 78–79]. В сучасному світі, насиченому інформацією та технологічним прогресом, створення міфів перетинає межі традиційного. Особливість сучасного міфотворення полягає в його динаміці та гнучкості. Сучасні міфи виникають на перетині культур, глобалізуються та трансформуються зі швидкістю, яка вражає. Засоби масової інформації та соціальні мережі стають аренами для створення та поширення нових міфологій. Одночасно, цей процес відзначається індивідуалізацією, оскільки кожен може внести свій внесок у формування міфів через особистий творчий внесок чи відображення свого унікального досвіду.

Те, що об'єднує сучасний міф із міфом традиційним, це віра в його істинність. Та навіть міф, у який не вірять, утворює ґрунт для подальшого розвитку культури і, в перспективі, появи нових міфів. Тобто тут можна сказати діє масове мислення – люди вірять колективно в щось, що не підкріплюється фактами та раціональними доводами, а засновано на вірі, надії та створенні певної бажаної реальності.

Ідеал (від грецьк. *ἰδέα* – ідеал, першообраз) – уявлення про «найвищу досконалість, котра як взірець, норма і мета визначає спосіб і характер діяльності людини або соціальної групи.... У залежності від сфер людської життєдіяльності формуються суспільні, політичні, етичні, наукові ідеали, утворюючи своєрідний світоглядний та регулятивний стрижень цілепокладаючої діяльності людини» [4, с. 231]. Тобто можна вважати, що ідеал – це самовизначений образ, який ми прагнемо досягти. «Вже ранні грецькі філософи, наприклад такі як Ксенофонт, Анаксагор, Демокріт та інші, вживали термін «ідея». Особливістю вживання даного терміну в античну добу натурфілософського періоду є те, що «ідея» служить для вираження того, що має первинне духовне походження, є основою (субстанцією) світу» [2, с. 91]. Поняття ідеалу, як важливий елемент філософського дискурсу, привертає увагу до абстракційних та високих стандартів, які людство визначає як найвищі цінності. Ідеал виступає не лише як абстрактна уява, але й як мета, до якої спрямовуються зусилля та прагнення людей. Він стає своєрідним моральним компасом, що визначає шлях індивіда та суспільства. Це поняття здатне перетворювати реальність, роблячи її більш ідеальною та гармонійною. Але одночасно, ідеал завжди залишається недосяжним, завдяки чому він стає джерелом постійної самовдосконалення та розвитку.

У світлі різноманітних філософських підходів ідеал може набувати різних форм та визначень. Чи то в контексті платонівської ідеї як вічного ідеалу, чи як етичного принципу в Кантівському розумінні, ідеал завжди викликає роздуми про природу та межі людської діяльності. Через взаємодію з ідеалом, людина прагне не тільки досягти внутрішньої гармонії, але і створити більш досконалий світ, віддзеркалюючи свої найвищі духовні та етичні цінності.

«Феномен ідеалу є невід'ємним елементом духовності людини і суспільства... Він є певним протиставленням існуючому бажаного» [2, с. 91]. Але, в той же час, «хоча ідеал спрямований у майбутнє, він обов'язково узгоджується з окремими тенденціями існуючої об'єктивної дійсності та базується на відповідних знаннях» [2, с. 90].

Поняття ідеалу несе в собі два суттєвих аспекти – об'єктивний та суб'єктивний, віддзеркалюючи взаємодію між загальнолюдськими цінностями та індивідуальним сприйняттям. Об'єктивний ідеал існує незалежно від конкретних осіб та культур, визначаючи універсальні, вічні принципи та ідеї. В цьому контексті, об'єктивний ідеал може виступати як міра, на яку орієнтується суспільство або особа в прагненні до вищих цілей і моральної справедливості.

Суб'єктивний ідеал, з іншого боку, залежить від особистих переконань, досвіду та унікальних контекстів кожного індивіда. Він відображає внутрішній світ людини, враховуючи її особисті цінності та індивідуальні уявлення про ідеальне. Суб'єктивний ідеал може визначати особистий успіх, щастя та власне розуміння мети життя. Таким чином, взаємодія об'єктивного та суб'єктивного ідеалу створює багатогранний ландшафт цінностей, що визначає розвиток як індивіда, так і суспільства.

Порівняємо тепер міф та ідеал.

Походження. Розглянувши обидві сфери окремо, ми можемо сформулювати певну думку про різницю міфів та ідеалів, а також побачити що у них схоже. Міфи – це розповіді та легенди, що виникали у давнину для пояснення певних явищ чи подій і передавались століттями. Ідеали – це сформовані суспільством уявлення про найвище, найкраще, найцінніше, які мали певні історичні культурні або соціальні контексти.

Призначення. Міфи були створені для пояснення походження світу, природи, божественних сутностей або важливих подій, вони втілюють моральні або етичні уроки, в той час коли ідеали – це створені людьми стандарти, якими вони ж загалом і керуються. Вони можуть проповідувати ідеї про справедливість, гідність, красу тощо.

Форма. Міфи зазвичай мають форму розповіді або оповідання і досить часто виражені через символи, алегорії та легенди. Ідеали можуть бути виражені як конкретні поняття, ідеї або цінності, і вони часто виражаються через слова або концепції.

Порівняльний аналіз міфу та ідеалу вказує на їхню різну природу, походження та роль у суспільстві. Обидва концепти важливі для формування культури та сприйняття світу, і вони можуть впливати на поведінку і розвиток суспільства. Міфи і ідеали відіграють свою унікальну роль у структуруванні цінностей і переконань, а також у визначенні шляхів розвитку культури та суспільства.

Література:

1. Гребенюк А. В. Сучасний міф: проблема експлікації. *Гілея: науковий вісник*. 2017. Вип. 121. С. 102–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_121_30
2. Клешня Г. М. Поняття ідеалу у класичній філософії. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. 2014. № 1. С. 91, 93–94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnau_f_2014_1_24
3. Слюсар М. В. Міфічне та міфізація в медіа просторі і рекламі: теоретико-методологічні проблеми. *Українська полоністика*. 2018. Вип. 15. С. 77–78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Up_2018_15_10
4. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; [редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. Київ : Абрис, 2002. VI, 742 с. URL: <https://is.gd/nWW6j7>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-388-3-25>

МОВА, МОВЛЕННЯ, КУЛЬТУРА

Кротова Світлана Олександрівна

*студентка I курсу факультет права та економіки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Питання «мови», «мовлення», «культури мовлення» та їх ролі в культурі є актуальними. Проте, ці поняття нерідко вживають у подвійному тлумаченні, що ускладнює їх понятійну визначеність.

Мова – це знакова система, під якою розуміють правила мови, парадигми, моделі, що базується на нормах, які закріплюються словниками. Вона є найважливішим засобом спілкування людей, засобом вираження думок, почуттів і волевиявлень людини. «Вона нерозривно пов'язана з мисленням і служить не тільки засобом вираження думок, а і знаряддям думки, засобом формування і оформлення думки...» [4, с. 173].